

Akkreditering og censorsystemet

Oplæg for censorudvalget

v. Anette Dørge, direktør, Akkrediteringsinstitutionen

Disposition

- Styring af uddannelsernes kvalitet og relevans
- Ekstern kvalitetssikring i Danmark
- Uddannelsesakkreditering
- Institutionsakkreditering
- Censorsystemet i akkreditering
- Als erfaringer med censorsystemet
- Perspektiver for et fremtidigt eksternt kvalitetssikringssystem

Styring af uddannelsernes kvalitet og relevans

Overordnede rammer gennem:

- Love og bekendtgørelser

I forhold til styring af kvalitet og relevans kan skelnes mellem:

- Faste styringsinstanser (udviklingskontrakter, tilsyn, akkreditering)
- Periodiske og emnemæssige undersøgelser (rigsrevision, EVA mv.)
- Undersøgelser i forbindelse med politiske reform- og policytiltag

Kvalitetsvurdering af niveau og indhold

- Ekstern kvalitetssikring
- Institutionernes interne kvalitetsarbejde

Ekstern kvalitetssikring af uddannelser i DK

Tostrengt system:

- 1) Eksterne evalueringer (indtil 2007) og akkreditering (fra 2007)
- 2) Censorinstitutionen med ekstern censur

Er der tilstrækkeligt samspil – og skal der være det?

Med akkrediteringslov fra 2007 blev censorinstitutionens ansvar begrænset til at fokusere på at teste prøve- og eksamenssystemet, studerendes retssikkerhed og kvaliteten i eksamensopgaven. Censorerne skal ikke længere vurdere den bredere kvalitet og relevans, læringsmål mv.

Uddannelsesakkreditering

- Systemet trådte i kraft i 2007 – lov i forlængelse af globaliseringsaftalen fra 2006 og Bologna opfølgning (ESG'erne)
- Baseret på en mistillid til både institutionerne og det tidl. eksterne kvalitetssikringssystem
- Politisk ønske om mere systematik, opfølgning og konsekvenser
- Akkreditering af alle nye og eksisterende uddannelser

Uddannelsesakkreditering

Kriterier

Kriterium I: Behov og relevans

Uddannelsen er relevant i forhold til arbejdsmarkedets behov.

Kriterium II: Videngrundlag

Uddannelsen er baseret på det videngrundlag, som følger af reglerne for uddannelsen.

Kriterium III: Mål for læringsudbytte

Der er sammenhæng mellem uddannelsens indhold og målene for læringsudbytte.

Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse

Tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af uddannelsen understøtter opnåelsen af målene for læringsudbytte.

Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling

Kvalitetssikringen af uddannelsen er i overensstemmelse med de europæiske standarder og retningslinjer for de videregående uddannelsesinstitutioners interne kvalitetssikring af uddannelser og er velfungerende i praksis.

Uddannelsesakkreditering vs. censorsystem

I forhold til niveau, indhold, tilrettelæggelse og relevans, så ser en **akkreditering** på:

- Uddannelsens samlede mål for læringsudbytte i forhold til den danske kvalifikationsramme og fagelementernes læringsmål i forhold til de samlede mål for læringsudbytte
- Videngrundlag, struktur, og pædagogisk tilrettelæggelse
- Uddannelsens relevans
- De studerendes gennemførsel og frafald

En meget overordnet vurdering af niveau og indhold.

Censorsystemet giver derimod en mulighed for at vurdere de studerendes faktiske læringsudbytte ift. specialer og eksamensopgaver

Censorsystemet i uddannelsesakkreditering

- Har ikke fyldt meget – hverken i regelgrundlag eller Als operationalisering i form af vejledning
- Ny vejledning for eksisterende uddannelser i 2011, 2013 og 2015
- I vejledningen fra 2011 var det angivet at institutionen skulle oplyse hvilket censorkorps som var tilknyttet uddannelsen
- I vejledningen fra 2013 hed det i en bemærkning til institutionerne i forbindelse med de såkaldte neddykningsfag at: *”...I skal redegøre mere indgående for tilrettelæggelsen af de udvalgte fag eller fagelementer: Pensumlister, litteraturlister, beskrivelser af undervisnings- og arbejdsformerne, eventuelle censorrapporter o.l..()....”*

Censorsystemet i uddannelsesakkreditering

- I 2014 får AI grundet en række sager et øget fokus på institutionernes anvendelse af censorformandskabets årsberetning, i udvikling af uddannelserne.
- AI bliver også opmærksomme på det dertilhørende besvær institutionerne har med at indhente censorformandskabets årsberetning

Øget fokus på censorrapporterne

- I vejledningen for akkreditering af eksisterende uddannelser fra juni 2015 har AI skærpet kravene til inddragelsen af censorrapporterne.
- Kriterium 5 (intern kvalitetssikring): *Seneste årsberetning fra censorformandskabet for udbuddets/uddannelsens censorkorps skal vedlægges som bilag til redegørelsen for hvilke informationer om udbuddets/uddannelsens kvalitet institutionen indsamler løbende.*
- AI ønsker at belyse hvordan censorernes rapporter i form af årsberetningerne bruges til at udvikle uddannelserne og sikre niveau
- Kravet styrker også årsberetningens legitimitet som et centralt kvalitetsdokument

Kritik af det tidligere system med uddannelsesakkreditering

- Ressourcekrævende (i lyset af at kun 15 pct. har problemer)
- Standardiseret koncept - lægger ikke op til målretning ift. hvor der er problemer (fx ved brug af nøgletal)
- Opdelte vurderinger og tjekliste logik på bekostning af helheden
- Skabt en compliance kultur
- Kommer ikke bag indikatorerne – mere fokus på håndtering end årsager til problemet
- Lokalt (uddannelses-) ejerskab, ikke et institutionelt og ledelsesmæssigt fokus
- Opleves bureaukratisk og tungt – og ikke altid relevant for kvalitetsudvikling

Uddannelsesakkreditering

1414 afgørelser om uddannelsesakkreditering (2007-2013)

ACE: 849 – EVA: 565

Positiv: 84,3 % - Betinget: 7,0 % - Afslag: 8,7 %

Nyt Akkrediteringssystem fra juni 2013

- Fokus på institutionsakkreditering som gradvis erstatning for uddannelsesakkrediteringer
- Samling i Danmarks Akkrediteringsinstitution
- Prækvalifikation af nye uddannelser og udbud:
 - Ministeriel screening
 - RUVU
- **Gennemgang af uddannelser med særlige udfordringer (§22)**
- Tværgående evalueringer, EVA

Politiske intentioner

- Flere frihedsgrader til institutionerne samtidigt med at de skal tage et større ledelsesmæssigt ansvar for uddannelseskvaliteten
- Et system som politikere kan have tillid til – og som fremmer kvalitetsudvikling samtidigt med at det indfanger kvalitetssvigt i uddannelserne
- Understøtte institutionernes eget kvalitetsarbejde og fremme udvikling
- Et fælles system for hele sektoren
- Fælles ramme med plads til forskellighed
- Forenkling i forhold til bl.a. dokumentationskrav

Kriterier

Institutionsakkreditering

Kriterium I: Kvalitetssikringspolitik og -strategi

Institutionen har en formelt vedtaget kvalitetssikringspolitik og -strategi for løbende sikring og udvikling af uddannelsernes og de enkelte udbuds kvalitet og relevans.

Kriterium II: Kvalitetsledelse og organisering

Kvalitetssikringsarbejdet er forankret på ledelsesniveau og organiseres og gennemføres således, at det fremmer udvikling og vedligeholdelse af en inkluderende kvalitetskultur, der understøtter og fremmer uddannelsernes kvalitet og relevans.

Kriterium III: Uddannelsernes videngrundlag

Institutionen har en praksis, som sikrer, at uddannelser og undervisning til stadighed baserer sig på et videngrundlag, der svarer til uddannelser af den givne type på det givne niveau og giver et solidt grundlag for opnåelse af uddannelsernes mål.

Kriterium IV: Uddannelsernes niveau og indhold

Institutionen har en praksis, som sikrer, at uddannelserne har det rette niveau samt et fagligt indhold og en pædagogisk kvalitet, som understøtter de studerendes læring og opnåelse af uddannelsens mål.

Kriterium V: Uddannelsernes relevans

Institutionen har en praksis, der sikrer, at såvel nye som eksisterende uddannelser afspejler samfundets behov og løbende tilpasses den samfundsmæssige udvikling og ændrede behov på det danske arbejdsmarked.

Institutionsakkreditering

For at blive institutionsakkrediteret er det centralt at kunne vise et velfungerende internt kvalitetsarbejde, der:

- Løbende og systematisk giver feedback om uddannelsernes kvalitet (herunder niveau) og relevans, fx ved brug af nøgletal, kursus-, semesterevalueringer, studentertilfredshedsundersøgelser, dimittendundersøgelser, praktikevalueringer, aftagerundersøgelser, censorrapporter mv.
 - og at der følges op herpå for fortsat at udvikle uddannelserne
- Koncept for evalueringer af hele uddannelser med ekstern deltagelse (erstatte uddannelsesakkreditering)

Censorsystemet i institutionsakkreditering

- AI har siden 2013 arbejdet med overgangen fra uddannelsesakkreditering til institutionsakkreditering
- Censorsystemet er tiltænkt en tydeligere rolle i institutionsakkrediteringskonceptet som intern kvalitetssikringsmekanisme
- Ved de såkaldte audit trails kan panelet fx ønske at se censorformændenes årsberetninger eller censorrapporterne

Censorsystemet i institutionsakkrediteringen af AAU

- Institutionsakkreditering af Aalborg Universitet i 2015/2016
- IA-panelet har universitetets sikring af uddannelsernes faglige niveau som særskilt fokus (audit trail)
- Censorformandskabets årsberetninger og censorrapporter som kvalitetssikringsredskaber er b.la. genstand for panelets analyse af kvalitetssikringsarbejdet, herunder studienævnenes arbejde med at sikre fagligt niveau
- Arbejdet med årsberetningerne som kvalitetssikringsredskab er i fokus i denne institutionsakkreditering, men er det ikke nødvendigvis i alle institutionsakkrediteringer

Als erfaringer med brug af censorsystemet

- Censorrapporterne/årsberetninger
- Censorkorpsene

Censorrapporterne

- Vores erfaring er at institutionerne i langt fra alle tilfælde indhenter censorformandskabets årsrapporter. De gør nødvendigvis heller ikke meget for at indhente dem.
- Censorformandskabets årsrapporter indgår ikke rutinemæssigt i niveausikring på uddannelserne
- Censorrapporterne og årsberetningerne indeholder sjældent niveaudiskussioner, men forholder sig oftere til mere praktiske og tilrettelæggelsesmæssige udfordringer

Censorrapporterne

- Måske brug for en mekanisme som tilskynder til at systemet omkring rapporterne fungerer
- I en institutionsakkreditering vil vi typisk efterspørge dem, men kun på udvalgte områder
- Et øget pres fra institutionerne på formandskabet vil betyde et øget fokus hos formandskabet på at indhente rapporterne hos censorkorpset
- Hvis censorformandskabets årsberetning styrkes har det potentiale til at blive et centralt kvalitetsdokument

EVA's undersøgelse

- med fokus på censorrapporterne

- EVA undersøgelse fra 2013: 69 % af censorformændene svarer, at de indsender den årlige beretning til universitetet mens kun 43 % har afholdt censormøder hvert andet år.
- Undersøgelsen understøtter AI's erfaringer omkring en manglende systematik i censorsystemet

Censorkorpsene

- Censorkorpsene kan være meget små, dvs. censorerne kender muligvis hinanden relativt godt
- Akkrediteringsinstitutionen ved fra panelrekruttering at flere forskellige fagmiljøer i Danmark (og Norden) er meget små og med tætte relationer på tværs af store geografiske afstande. Eksempler på censorkorps helt ned til 4 personer.
- På universitetsområdet findes 104 censorkorps, hvoraf halvdelen kun er tilknyttet et enkelt universitet (EVAs undersøgelse). Dermed mistes et potentiale for tværgående læring og kvalitetssikring
- Risiko for inhabilitet

Censorkorpsene

- Der er ikke en systematik eller turnus i hvilke censorer fra korpset der bruges til eksaminationerne
- Udpegning og tildeling af censorer foregår ikke nødvendigvis centralt
- Vi ser i flere tilfælde at uddannelserne kun bruger en mindre del af censorkorpset – muligvis dem man kender. Omkring 50 pct. af censorerne bruges ikke (EVAs undersøgelse)
- Censorformandskabet høres i mange tilfælde ikke om fordelingen af censorer. Det foregår på universiteterne og i flere tilfælde af den konkrete eksaminator. Gensidig censur i 20% af tilfældene (EVAs undersøgelse).
- Risiko for manglende sikring af de studerendes retssikkerhed og/eller inhabilitet hos censor

Perspektiver for et fremtidigt eksternt kvalitetssikringssystem

- Er der nok værdi i den eksterne censur til at opretholde omfanget i den eksterne censur? Kvalitetsudvalget har udregnet, at systemet årligt koster ca. 0,5 mia. kr.
- Med en positiv institutionsakkreditering har institutionen vist, at den har styr på kvaliteten af egne uddannelser og at den regelmæssig foretager evalueringer af egne uddannelser med ekstern inddragelse. En IA varer i seks år.
- Akkrediteringsloven giver mulighed for at minister af egen drift kan bede akkrediteringsråd om at udtage uddannelser eller uddannelsesområder til akkreditering, hvis der er konkret mistanke om kvalitetssvigt. Men der er også tilsyn og evalueringer.

Perspektiver for et fremtidigt eksternt kvalitetssikringssystem

- Hvordan opdager man potentielle kvalitetssvigt: Løbende monitorering ved hjælp af nationale nøgletal, tilsyn, EVAs evalueringer, rigsrevision, studenterklager (mange eksterne kilder)
- Hvilke mekanismer kan man sætte ind: foretage uddannelsesakkreditering eller udvidet tilsyn, der kigger på den bredere kvalitet og/samtidig bede et nationalt censorkorps om at foretage ekstern censur på eksamensopgaver/specialer for at vurdere niveauet
- Større nationale censorkorps for at minimere risiko for inhabilitet

Tak for nu!

*Få nyheder, afgørelser og publikationer fra Danmarks
Akkrediteringsinstitution
– skriv dig op til vores nyhedsbrev på <http://akkr.dk/nyhedsbrev/>
- eller følg os på LinkedIn og Twitter (@akkreditering)*

